
ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

УДК 159.9:378.147:81'25

Г. А. БАГРІЙ,

*кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри перекладу
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький*

В. І. ОСЬОДЛО,

*доктор психологічних наук, доцент, начальник кафедри суспільних наук
Національного університету оборони України імені Івана Черняховського,
м. Київ*

ФОРМУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ: ПСИХОЛОГО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті розкрито психологічні особливості формування перекладацьких умінь майбутніх фахівців-перекладачів на початковому етапі навчання. У статті подано основні підходи до трактування сутності процесу перекладу, розкрито основні етапи навчання перекладу, а також описано особливості проведення вправ для розвитку перекладацьких навичок.

Ключові слова: перекладачі, професійна компетентність, перекладацька компетенція.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Приєднання України до Болонського процесу ставить до викладачів вищих навчальних закладів нові, складні завдання іншомовної підготовки випускників, зокрема майбутніх перекладачів. У процесі засвоєння іншомовної мовленнєвої діяльності майбутній перекладач перш за все стикається з необхідністю оволодіння перекладацькою компетенцією, яка є однією з основних видів його професійної компетенції.

У процесі навчання іноземної мови переклад може використовуватись по-різному: як основний засіб навчання і оволодіння іноземною мовою, так і як одна з основних цілей цього навчання. Також необхідно розрізняти використання перекладу для повідомлення студентам теоретичних відомостей про мову (наприклад, перекладна семантизація іншомовних слів, переклад з метою порівняння іншомовних засобів вираження певної думки з засобами рідної мови і т. д.) і використання перекладу під час практичного вправлення студентів в іншомовному мовленні (наприклад, з метою розуміння прочитаного чи з метою контролю цього розуміння).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Багато науковців, як вітчизняних, так і зарубіжних, досліджували різноманітні аспекти, пов'язані з професійною іншомовною підготовкою (І. С. Алексеєва, Г. І. Бородіна, В. А. Бухбіндер, Ю. М. Ємельянов, Л. В. Сухова).

Більшість учених у своїх роботах вирішують проблеми, пов'язані з навчанням на базі спеціалізації, у межах наукової або вузькопрофесійної сфер спілкування. Чимало вчених розглядають питання професійної підготовки перекладачів (І. С. Алексеєва, В. А. Бухбіндер, Л. В. Сухова). Питання теорії та практики перекладу висвітлено у працях таких вітчизняних та зарубіжних учених, як М. Б. Арістов, Л. С. Бархударов, В. І. Карaban, В. М. Комісаров, В. Коптілов, І. В. Корунець, Р. К. Мін'яр-Белоручев, Я. І. Рецкер, О. В. Федоров, В. К. Шпак. Проблеми адекватності перекладу досліджували О. Двухжилов, Ю. Жлуктенко, Р. Зорівчак, О. Чередниченко, М. Чернов.

Різноманітні аспекти розвитку навичок перекладу студентів вищих навчальних закладів розглядають такі сучасні українські науковці, як О. Ф. Волобуєва, Ю. В. Гаврилюк, Я. Г. Коваль, С. В. Король, О. П. Павлик, А. В. Панаськов, К. М. Скиба.

На жаль, психологічні аспекти щодо формування перекладацької компетенції майбутніх фахівців потребує подальшого дослідження. Зокрема, це стосується майбутніх перекладачів.

Метою статті є вивчення психологічних особливостей формування перекладацької компетенції майбутніх фахівців-перекладачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Переклад відіграє провідну роль у різних галузях життєдіяльності суспільства. Перекладацька діяльність в цілому стає все більш складною та багатогранною.

Переклад, в загальному розумінні, – цілеспрямований процес передачі змісту іншомовних слів, словосполучень, речень, текстів і мовлення в цілому рідною мовою [3, с. 5].

Традиційно переклад розглядається як семантична трансформація змісту мови джерела мовою перекладу.

На думку О. В. Федорова [9], переклад – повне і точне вираження засобами однієї мови висловлювання, яке раніше виражалось засобами іншої мови.

У найзагальнішому плані переклад можна визначити як збереження змісту іншомовного повідомлення за зміни його мовної форми.

Д. Селекович виділяє три основних елементи перекладу: мовне висловлювання іноземною мовою, усвідомлення перекладачем його змісту і вираження його мовою перекладу [5, с. 5]. Розрізняють різні види перекладу: письмовий та усний, синхронний та послідовний. Переклад часто ототожнюється із загальноживим терміном “інтерпретація”. Проте цей термін охоплює переважно письмовий вид перекладу.

Мовний переклад, з психологічної точки зору, слід визначати як переклад думок з однієї мови на іншу. Сутність мовного перекладу полягає в тому, що думка, виражена засобами однієї мови, виражається засобами іншої мови.

Для процесу перекладу характерне переключення мислення людини з однієї мовної бази на базу іншої мови. Звідси випливає, що мовний переклад треба вважати не особливим видом мовленнєвої діяльності людини, а особливим мисленнєвим процесом, який лише засновується на мовленнєвій діяльності, але особливого виду мовлення не утворює [3].

Говорячи про те що при перекладі з однієї мови на іншу перекладаються думки, треба уточнити, що збереженню підлягає лише об’єктивний зміст цих думок, тобто ті реальні зв’язки і відношення, які служать предметом думки. Що стосується суб’єктивної сторони думок, тобто тих понять, з допомогою яких оформляються відповідні судження, то вона при перекладі не може залишатись тією ж самою, оскільки системи понять двох мов не співпадають.

Саме тому труднощі перекладу, що виникають у студентів – майбутніх перекладачів, пояснюються тим, що об’єктивний зміст думок необхідно виразити за допомогою не тільки інших лексичних і граматичних засобів, але й за допомогою інших понять. Тому повноцінним можна вважати переклад, якщо безсумнівно правильно передається об’єктивний зміст думок.

Важливо розрізнити поняття “перекладацька компетенція” і “перекладацька компетентність”.

Перекладацька компетенція – особливий вид мовленнєвої компетенції, що охоплює знання іноземної мови, наявність умінь співвідносити мовні засоби із завданнями й умовами іншомовного спілкування, уміння організувати передачу іншомовного мовлення належним чином з урахуванням комунікативної доцільності висловлювання [7, с. 37]. Перекладацька компетенція передбачає можливість спілкування між людьми, що володіють різними мовами, шляхом створення мовою перекладу тексту, комунікативно рівноцінного тексту вихідної мови.

Перекладацька компетентність є складовою частиною професійної компетентності взагалі і охоплює не лише знання іноземної мови, але й повноту та адекватність іншомовної перцепції, володіння способами встановлення та підтримки іншомовного спілкування, розуміння стосунків між комунікантами та оволодіння перекладацькою компетенцією в цілому [8, с. 39]. Перекладацька компетенція розуміється не лише як мистецтво міжмовної трансформації, але й як уміння знайти при оформленні перекладу мовні засоби, які могли б в даній ситуації запропонувати адресату інформацію, здатну виробити у нього вагомий зміст, а якщо необхідно, то й додатковий естетичний ефект [1, с. 8]. Теоретичне обґрунтування цього положення особливо важливе для усного перекладу, в умовах якого зростає роль мовленнєвої ситуації та ускладнюється відбір інформації [4, с. 18].

Л. К. Латишев під перекладацькою компетенцією розуміє сукупність знань, умінь та навичок, що дають змогу перекладачеві успішно вирішувати свої професійні завдання [6, с. 5]. Варто підтримати думку вченого про те, що викладач повинен не лише навчити суб'єктів навчання розуміння теорії, але й розвивати в них базові перекладацькі уміння практичного характеру [6, с. 6]. Ми також погоджуємось з В. М. Комісаровим, який вважає, що об'єктом перекладознавства є “глобальна” перекладацька діяльність (сукупність актів перекладу), а предметом – ті аспекти перекладацької діяльності, які є характерними для кожного акту перекладу та визначають характер відношень між текстами оригіналу та перекладу. На думку вченого, це здатність останнього бути повноправною заміною першого [5].

Із психологічної точки зору, специфіка перекладацької діяльності полягає, насамперед, не стільки в тих конкретних формах предметної діяльності, яку вона охоплює при вирішенні того чи іншого завдання, а в тому особливому, професійно стійкому складі психіки, свідомості в цілому, що характеризує майбутнього фахівця, і виникає в процесі “системогенези” його професійної діяльності [5]. Перекладацька компетенція потребує вільного володіння як

іноземною, так і рідною мовами, широкої ерудиції та високої освіченості, гарно розвинутих комунікативних навичок міжнаціонального спілкування.

Варто врахувати той факт, що переклад з однієї мови на іншу тісно пов'язаний із свідомістю людини, її мисленням. Справжній переклад передбачає практичне володіння двома мовами, кожна з яких повинна знаходитись у безпосередньому зв'язку з мисленням. При справжньому перекладі засобами різних мов виражається один і той самий смисловий зміст мовлення. Для виконання перекладацької діяльності майбутні перекладачі повинні добре знати лексичні та граматичні особливості не лише однієї мови, з якої вони перекладають, але й іншої мови, якою вони перекладають. Вони також повинні вміти швидко і точно схопити об'єктивний зміст думки, виражений засобами однієї мови, і виразити цей зміст засобами іншої мови. Крім того, необхідно мати широкий суспільно-політичний світогляд, добре знати історію, географію, економіку, суспільний устрій, культуру і побут країни, мова якої вивчається, а також різні діалекти та історію мови.

У процесі перекладу необхідно констатувати два основних моменти: розуміння думок, виражених засобами однієї мови, та вираження цих думок засобами іншої мови.

Майбутні перекладачі повинні не лише практично оволодівати мовою, а й уміти перекладати, тобто здійснювати передачу певного смислового змісту, вираженого засобами однієї мови, засобами іншої мови. Цей смисловий зміст, тобто думки, які ззовні виражаються засобами певної мови, і є предметом перекладу. Отже, перекладаються не слова, а виражені ними поняття; не речення, а судження; не тексти, а вміщені в них думки і міркування. Уміння перекладати повинно бути певною метою навчання поряд з іншими основними цілями – уміннями слухати, говорити, читати та писати іноземною мовою.

Психологічна сутність перекладу, таким чином, включає три основних етапи: початковий етап – розуміння думок, що виражаються засобами однієї мови; кінцевий етап – вираження цих думок засобами іншої мови; проміжний етап – поняттєве переосмислення дійсності, коли думка однією мовою замінюється думкою іншою мовою або коли відбувається перехід від використання системи понять однієї мови до використання системи понять іншої мови.

Деякі зарубіжні методисти, досліджуючи психологічну сутність перекладу, висувають як правильні, так і хибні твердження. Одні, наприклад, вважають, що при перекладі відбувається лише заміна одних мовних засобів іншими, поняття і думки залишаються без змін. Інші пояснюють, що при перекладі треба відійти від даного тексту до думки, виражаючи її іншими

мовними засобами. Тому центральним моментом перекладу є “чиста думка”, відчужена від вихідних та кінцевих мовних засобів. Перекладати – це значить переключати думки з однієї мовної бази на іншу. Тому, перш за все, слід зрозуміти думки, а вже потім підшукувати для них відповідні еквіваленти іншою мовою. Однак деякі науковці визнають, що оскільки виражені різномовними словами поняття не співпадають один з одним, то й абсолютно точного перекладу не може бути. Можливість перекладу визначається лише ступенем володіння двома мовами.

Формування навичок грамотного перекладу починається від першого заняття з іноземної мови. Опановуючи нові лексичні одиниці, порівнюючи їх значення з українськими еквівалентами, ознайомлюючись з реаліями країни, мова якої вивчається, студенти вже автоматизують навички перекладу. Але для їх подальшого розвитку необхідна постійна систематизація, повторення та поступове розширення мовних знань у галузі іноземної мови. На основі вивченого матеріалу виробляються навички послідовного перекладу: письмово-усного, усно-усного, сприйняття інформації на слух – з підготовкою або без підготовки; з опорою на скорочений або знаковий запис; письмового перекладу – повного або реферативного, а також двостороннього перекладу діалогів на слух.

З урахуванням можливостей подальшого застосування мови у мовному середовищі вправи на аудіювання мають бути невід’ємною частиною занять з іноземної мови. Зрозуміло, що навички сприйняття іншомовної інформації на слух формуються поступово, починаючи від невеликих діалогів на повсякденну тематику, закінчуючи змістовними текстами.

Дуже корисною є попередня робота з текстом перекладу. Вправи, які передують прослуховуванню, мають за мету полегшити сприйняття іншомовної інформації, ознайомити з новими лексичними одиницями, привернути увагу до граматичних явищ тощо. Після першого прослуховування викладач має опитати студентів щодо теми розмови та учасників діалогу, перевірити розуміння отриманої інформації і висловити свою думку щодо прослуханого. Завданням до другого прослуховування може бути знаковий або звичайний запис повного тексту іноземною або українською мовою. Цікавою є вправа, якщо студентам пропонується перекласти невеликий за обсягом текст іноземною, а потім рідною мовою і порівняти отриманий текст з оригіналом. Це є надзвичайно корисним у порівнянні особливостей рідної та іноземної мови.

У процесі оцінки усних або письмових робіт студентів викладач має приділяти особливу увагу аналізу персональних перекладів студентів. При

цьому необхідно виділяти як недоліки, так і влучні засоби перекладу лексичних одиниць або вдале використання граматичних конструкцій. Під час аналізу помилок корисно звертати увагу на помилки змістовні, граматичні та лексичні і пропонувати їх виправити. Важливим є розбір перекладу різних за видами текстів, пошук мовних та узуальних помилок для пошуку оптимальних варіантів перекладу тексту. Необхідним є надання оптимального варіанта перекладу і аналіз допущених помилок. Цікавим є також порівняння перекладів одного тексту, зроблених двома або трьома перекладачами, і мотивований вибір найкращого.

Перекладацька компетенція відрізняється від інших видів мовленнєвої компетенції тим, що поєднує вміння аудіювання та говоріння або читання та письма, а також передбачає здатність застосовувати їх в умовах двомовності [2, с. 80]. А для цього необхідно створити у студентів, зокрема майбутніх перекладачів, механізм білінгвізма, який у вищому навчальному закладі може бути лише субординативним, де одна з мов завжди залишається домінантною [1, с. 13]. Механізм білінгвізму здатний функціонувати за наявності у суб'єкта трьох основних умінь: девербалізації, трансформації та переключення [2, с. 80].

Девербалізація як термін становить звільнення мислення від слів [1, с. 4]. При перекладі особлива складність студентів – майбутніх перекладачів полягає у подоланні домінування формальних ознак вихідного тексту, тобто слів і граматичних конструкцій мови-джерела.

При вербальному мисленні читання та письмо все більше насичують суб'єктивно-зоровий код студентів, їхню внутрішню мову лексичними одиницями, які перешкоджають появі образів, що служать основою для лексичних одиниць іншої мови. Студентам особливо важко витіснити з процесу продукування мови перекладача щойно отримані готові граматичні конструкції з вихідної мови в перекладі. Формування вміння девербалізації дає можливість перетворити мислення на мову образів для вільної мовленнєвої творчості мовою перекладу [1, с. 5].

Не менш важливим умінням для формування перекладацької компетенції майбутніх перекладачів є уміння трансформації, тобто перетворення тексту із збереженням його змісту [2, с. 81]. При цьому розрізняють трансформації лексичні, семантичні та граматичні. Лексичні трансформації являють собою заміну слова чи виразу їхніми синонімами. Семантичні трансформації передбачають тлумачення певних лексичних одиниць і, передусім, власних імен [5, с. 4]. Граматичними трансформаціями називають

заміну одних граматичних конструкцій іншими [5, с. 4]. Трансформації фактично складають суть процесу перекладу, в якому постійно відбувається заміна одних слів іншими, їх тлумачення та граматичні реконструкції. Але навчання цих дій краще починати рідною мовою.

Особливе значення у формуванні перекладацької компетенції майбутніх перекладачів надається вмінню використовувати комплексні трансформації, але не мовні, а мовленнєві, які перекладач створює за власною ініціативою і які вимагають перекладацького рішення [2, с. 8]. У будь-якому випадку студенти повинні ознайомитись з такими перекладацькими операціями, як переклад описовий, переклад антонімічний. Описовий переклад використовується, якщо важко знайти відповідності чи заміни або якщо необхідно заповнити паузу під час синхронного перекладу. Проте треба врахувати, що даний прийом завжди збільшує обсяг тексту перекладу, тому він не придатний для передачі фразеологізмів. Крім того, описовий переклад не відображає стилістичний колорит мови оратора, її лаконічність, афористичність, образність.

У практичній роботі перекладача часто використовується антонімічний переклад, який дає можливість широкого вибору мовленнєвих засобів. Це надзвичайно важливо для перекладацької діяльності, яка вимагає обмеження в часі. Крім того, даний вид перекладу дозволяє внести в переклад лексичну різноманітність, а також посилити змістові акценти [2, с. 10].

Також важливим прийомом перекладу, який студенти повинні засвоїти, є генералізація. Прийом застосовується для різноманітних цілей: якщо конкретне поняття уже використовувалось у мові кілька разів і для скорочення обсягу тексту. Генералізація використовується також тоді, коли під час перекладу перекладач починає відчувати перевантаження мови екзотизмами, які можуть ускладнити сприймання змісту. Перекладач, який володіє високою швидкістю мовлення і добре обізнаний з темою, може використовувати в своїй роботі “генералізований вступ” специфічного поняття чи екзотизму.

У формуванні перекладацької компетенції майбутніх перекладачів особливу увагу слід приділити засвоєнню студентами уміння переключення, яке зумовлене знанням двох мов [1, с. 18]. Уміння переключення починає формуватися стихійно при вивченні іноземної мови у вищому навчальному закладі. Тому простежується недостатньо чітке його функціонування. В основі даного вміння – знакові зв'язки, які утворюються між лексичними одиницями іноземної та рідної мови у студентів. Як правило, впізнаючи нове іноземне слово, студенти пов'язують його не з предметом, що має позначатись цим словом, а зі словом рідної мови і уже через нього з відповідним

предметом чи явищем. Подібні зв'язки, з одного боку, полегшують вивчення іноземної мови, але, з другого, можуть стати причиною помилок, якщо утворюються невірні. Тенденція створення невідповідних знакових зв'язків у процесі неконтрольованого навчання іноземної мови досить велика, враховуючи і багатозначність слів, різний обсяг значень лексичних одиниць в обох мовах. Відповідно до законів психології основним джерелом помилок є домінуюча, тобто рідна мова [8, с. 18].

У процесі перекладу знакові зв'язки миттєво пропонують іншомовні еквіваленти для їхнього включення в текст перекладу. Тому зникає проблема фактора часу. Можливість виникнення помилок може стати мінімальною, якщо студенти утворюють знакові зв'язки не між окремими словами, а між словосполученнями. При цьому уміння переключення повинно формуватись у двох напрямках, тобто не лише з рідної мови на іноземну, але й з іноземної мови на рідну [1, с. 20]. Формування механізму білінгвізму супроводжується і роботою над технікою мовлення, у процесі якої студенти завчають скоромовки іноземною мовою, добирають епітети до іменників, проголошують короткі доповіді на певну тему. Паралельно студенти удосконалюють перекладацькі навички, причому письмовий переклад практикується в основному для виконання домашніх завдань, а на заняттях студенти переважно займаються перекладом з листа і абзацно-фразовим перекладом.

Переклад з листа – це усний переклад рідною чи іноземною мовою друкованого тексту без попереднього його читання. Абзацно-фразовий переклад – усний переклад тексту на слух [1, с. 19].

Підготовка майбутніх спеціалістів до перекладацької діяльності повинна включати комплекс індивідуальних і групових завдань та вправ, спрямованих на формування перекладацької компетенції з урахуванням досвіду практичної психології.

Отже, початковий етап у формуванні перекладацької компетенції майбутніх перекладачів спрямований на удосконалення вміння білінгвізму, тобто здатності вільно переключатися з однієї мови на іншу. На даному етапі у студентів не лише формуються навички усного перекладу, але й закладаються індивідуально-психологічні передумови високої ефективності перекладацької діяльності, а саме: висока мовленнєва реактивність, контактність, психічна стійкість у стресових ситуаціях, підвищена увага.

Черговий етап у формуванні перекладацької компетенції майбутніх перекладачів включає поглиблену роботу над письмовим перекладом із порівняльним вивченням лексичних, граматичних і стилістичних особливостей обох

мов, а паралельно – засвоєння перекладацького скоропису, необхідного компонента професійного послідовного перекладу. У подальшому закладаються індивідуально-психологічні особливості оволодіння синхронним перекладом [1, с. 34].

Використання навчального перекладу в процесі підготовки майбутніх перекладачів сприяє формуванню та розвитку їхнього іншомовного мислення. Виконуючи вправи з перекладу, студенти використовують основні мисленнєві операції: аналіз, синтез, порівняння, систематизацію та узагальнення. Слід відзначити і той факт, що навчання перекладу та використання перекладу в навчальному процесі спонукає студентів до творчої діяльності, адже пошук адекватних еквівалентів, стилістичне оформлення перекладеного тексту вимагають від студентів творчого підходу. За допомогою перекладів можна також виявити прогалини в системі знань студентів, так само, як і їхні здібності до окремого виду перекладу (художнього, технічного тощо). Вправи на переклад не лише розвивають іншомовні здібності, а й сприяють загальному гармонійному розвитку особистості, що особливо важливо в контексті особистісно-діяльнісного навчання. Адже для того щоб виконати переклад, студент повинен бути високоінтелектуальною особистістю, мати широкий суспільно-політичний кругозір, добре знатись на історії, географії, культурі, традиціях, загальному суспільному устрої країни, мову якої вивчає, також володіти загальними знаннями з різних галузей науки.

Аналізуючи результати проведеного дослідження, можна зробити певні **висновки**:

Переклад як засіб навчання та як продукт навчальної діяльності відіграє важливу роль у процесі підготовки майбутніх перекладачів.

У процесі формування перекладацької компетенції майбутніх перекладачів, крім спеціальних мовних знань, умінь та навиків, необхідно розвивати і психологічні якості, удосконалювати вміння сприймання і розуміння іншомовної інформації, тренувати пам'ять, увагу та розвивати ораторське мистецтво.

На нашу думку, **шляхами подальшого дослідження проблеми** є розроблення комплексу вправ для навчання перекладу.

Список використаної літератури

1. Алексеева И. С. Тренинг по формированию профессионально важных качеств устного переводчика / И. С. Алексеева // Иностранные языки в школе. – 2006. – № 3. – С. 80.
2. Аристов Н. Б. Основы перевода / Н. Б. Аристов. – М., 1959. – 263 с.

3. Беляев Б. В. Очерки по психологии обучения иностранным языкам : пособие для преподавателей и студентов / Б. В. Беляев. – 2-е изд., перераб. и дополн. – М. : Просвещение, 1965. – 227 с.
4. Коптілов В. Теорія і практика перекладу / В. Коптілов. – К. : Юніверс. – 2003. – 279 с.
5. Комиссаров В. Н. О разделах переводоведения / В. Н. Комиссаров // Тетради переводчика / под ред. Л. С. Бархударова. – М. : Изд-во “Международные отношения”, 1974. – № 11. – С. 3–10.
6. Латышев Л. К. Перевод: проблемы теории, практики и методики преподавания / Л. К. Латышев. – М. : Просвещение, 1988. – 160 с.
7. Миньяр-Белоручев Р. К. Общая теория перевода и устный перевод / Р. К. Миньяр-Белоручев. – М. : Воениздат, 1980. – 273 с.
8. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика / Я. И. Рецкер. – М. : Международные отношения. – 1974. – 234 с.
9. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы) / А. В. Федоров. – М. : Высшая школа, 1983. – 303 с.

Рецензент – доктор психологічних наук, професор Волобуєва О. Ф.

Стаття надійшла до редакції 23.10.2013.

Багрий А. А., Оседло В. И. Формирование переводческой компетенции будущих специалистов: психолого-лингвистический аспект

Целью данной статьи является раскрытие психологических особенностей формирования переводческих умений будущих специалистов-переводчиков на начальном этапе обучения. В статье поданы основные подходы к определению сущности процесса перевода, раскрыты основные этапы обучения перевода, а также описаны особенности проведения упражнений для развития переводческих навыков.

Ключевые слова: *переводчики, профессиональная компетентность, переводческая компетенция.*

Bahriy A. A., Osiodlo V. I. Formation of the translation competence of future specialists: psychological and linguistic aspect

The purpose of this article is opening of psychological peculiarities of the formation of translation competence of future specialists, in particular future interpreters. In the article the basic approaches to the determination of the process of translation have been exposed; main stages of the translation teaching have been disclosed, and also the peculiarities of conducting exercises for the acquiring translator habits have been described.

Keywords: *interpreters, professional competence, translation competence.*